

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 410

van **SABINE VERMEULEN**

datum: 18 augustus 2017

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Onderwatererfgoed - Controle op plunderingen

Het plunderen van scheepswrakken op de zeebodem neemt volgens de Nederlandse pers steeds grotere vormen aan. Sommige professioneel uitgeruste duikers zouden uit zijn op koper en lood, maar ook op kostbare archeologische objecten. Die dreigen hierdoor verloren te gaan.

Volgens een schatting van VN-organisatie UNESCO ligt 90 procent van de vindplaatsen onder water binnen het bereik van duikers. UNESCO hamert al jaren op de kwetsbaarheid van de duizenden wrakken op de zeebodem en stelt dat plundersaars vrij spel hebben. Veel vaker dan op land is onderwatererfgoed doelwit van schatgravers.

Sinds 1 juni 2014 is de implementatie van de UNESCO-Conventie in de nieuwe wet van kracht. Daarmee voldoet België al in grote mate aan het UNESCO-verdrag m.b.t. de bescherming van het cultureel erfgoed onder water. Dit verdrag werd door België namens de gewesten en gemeenschappen geratificeerd op 5 augustus 2013. Cultureel erfgoed onder water dat zich op het strand, in de havens, in rivieren en in andere waterpartijen gelegen binnen het Vlaamse Gewest bevindt, is Vlaamse bevoegdheid.

1. Is de minister bekend met het probleem van plunderingen van onderwatererfgoed dat zich op zee, in de havens, in rivieren en in andere waterpartijen gelegen binnen het Vlaamse Gewest bevindt?
2. Werden hierover al klachten ingediend? Zo ja, hoeveel en door wie?
3. Hoe gebeurt nu concreet de controle en het toezicht op de bescherming van het cultureel onderwatererfgoed?
4. Niet alle schattenjagers zijn plundersaars. Sommige sportduikers willen samenwerken om het onderwatererfgoed te behouden en te onderhouden.

Heeft de minister zicht op eventuele samenwerkingsverbanden met sportduikers die het onderwatererfgoed in de Noordzee of andere wateren in het Vlaamse Gewest onderhouden?

5. Een noodzakelijke eerste stap om wrakken te kunnen beschermen is een inventarisatie ervan. Deze inventaris is sinds 2006 online en raadpleegbaar op de website Maritieme Archeologie van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Wordt deze inventaris nog verder aangevuld en geactualiseerd? Werd en wordt hiervoor de hulp ingeroepen van sportduikers?

6. Na de fase van inventarisatie moeten alle geïnventariseerde items worden gewaardeerd in functie van eventuele bescherming.

Werd in het kader van het samenwerkingsakkoord over maritieme archeologie tussen de federale overheid en het Vlaamse Gewest een regeling uitgewerkt voor de eventuele bescherming van onderwatererfgoed? Wie, wat, hoe en welke sancties?

7. Volgens artikel 4 van het KB van 21 september 2016 betreffende de reglementaire maatregelen ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, moet elke duik naar een historisch wrak minstens 4 uur voorafgaandelijk gemeld worden aan de federale overheidsdienst (FOD) Mobiliteit en Vervoer via een elektronisch formulier.

Kan de minister een overzicht geven van het aantal meldingen en voor welke wrakken?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 410 van 18 augustus 2017

van **SABINE VERMEULEN**

1. Het plunderen van onderwatererfgoed op zee en dan vooral van scheepswraksites van stalen schepen (19de-20ste eeuw) is een wereldwijd probleem. Het probleem is mij inderdaad bekend. Dit soort wantoestanden lag trouwens ook mee aan de basis van de goedkeuring in 2010 door Vlaanderen van de UNESCO-conventie van 2001 ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water.
2. Omtrent plunderingen van onderwatererfgoed binnen Vlaanderen zijn er nog geen klachten ingediend.
3. Momenteel is er nog geen onderwatererfgoed in Vlaanderen beschermd. Het Agentschap Onroerend Erfgoed maakt eerst een grondige inventarisatie van al het gekende onderwatererfgoed aanwezig op het strand, in rivieren, in de havens en in andere waterpartijen gelegen binnen Vlaanderen. De controle en het toezicht op het beschermd erfgoed in de Noordzee is een federale bevoegdheid.
4. Samenwerken met sportduikers is inderdaad aangewezen. Heel wat sportduikers hebben zoals u terecht stelt een hart voor erfgoed en zijn ten eerste bereid om met de bevoegde instanties samen te werken ten bate van het erfgoed. Het agentschap Onroerend erfgoed heeft een lange traditie van samenwerking met sportduikers. Gedurende het SeArch-project m.b.t. archeologie in de Noordzee is bijvoorbeeld intensief met sportduikers samengewerkt.
5. De website 'www.maritieme-archeologie.be' wordt nog steeds verder aangevuld en actueel gehouden. In deze databank bevindt zich heel wat informatie afkomstig van sportduikers en de afgelopen jaren zijn er regelmatig oproepen gedaan aan sportduikers om samen te werken. Hun hulp en inzet is nog steeds welkom.
6. In het kader van het bovenvermelde SeArch-project (2013-2016) is voor al het gekende onderwatererfgoed in de Noordzee een waardering opgesteld. Deze waardering is in rapportvorm op het internet beschikbaar. De reeds gerealiseerde beschermingen door de minister voor Noordzee zijn inhoudelijk onderbouwd o.a. met dit waarderingsonderzoek. Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe erfgoedwetgeving voor de Noordzee genieten momenteel reeds 8 van de 230 gekende scheepswraksites van deze nieuwe vorm van bescherming: de wraksite van de West-Hinder, een Belgisch lichtschip gezonken in 1912, de site van de HMS Wakeful gezonken in mei 1940, een voorlopig nog niet nader geïdentificeerde maar goed bewaarde houten scheepswraksite uit de 19de eeuw nabij de haven van Oostende, een 18de-eeuwse wraksite op de Buiten Ratel zandbank, de HMS Brilliant, door Britse strijdkrachten afgezonken in 1918 in een poging om de haven van Oostende te blokkeren, de SS Kilmore, een 19de-eeuws door stoom aangedreven vrachtschip, de U-11, een Duitse onderzeeër gezonken in 1914, en het 'Vliegend Hert', een 18de-eeuws vrachtschip van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC). Voor elk van deze sites gelden een aantal beschermende maatregelen op de naleving waarvan wordt toegezien door federale overheidsdiensten. De wet bevat ook de nodige sancties bij het niet naleven ervan.

7. Deze informatie is aanwezig bij de federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer zoals u correct aangeeft. Deze deelvraag wordt dus beter gericht aan de Staatsecretaris voor Noordzee.